

CD Toezicht en Handhaving

Position Paper IPO

Op 9 maart debatteert u over toezicht en handhaving waar onder andere het rapport van de commissie van Aartsen op de agenda staat. Vanuit de provincies geven wij u hiervoor graag een aantal punten mee.

Regionale bijeenkomsten: nu doorpakken op positieve energie

De staatssecretaris geeft in haar brief van 24 februari aan voor de zomer met een programmaplan te komen voor de uitwerking van de aanbevelingen van de Commissie van Aartsen. Hiertoe wordt een interbestuurlijk programma opgesteld om de komende twee jaar gevolg te geven aan de aanbevelingen van Van Aartsen. Het betreft een samenwerking van het Rijk, IPO, VNG en Omgevingsdienst.nl. De provincies steunen de staatssecretaris om nu op deze wijze door te pakken op de positieve energie van de bestuurlijke regiobijeenkomsten van januari dit jaar voor de versterking van het VTH-stelsel.

Investeer in kennisontwikkeling en kennisdeling omgevingsdiensten

De Commissie van Aartsen constateert dat het voor de slagvaardigheid en effectiviteit van de omgevingsdiensten essentieel is dat er wordt geïnvesteerd in kennisontwikkeling en kennisdeling. In de praktijk blijkt dat er grote verschillen bestaan tussen omgevingsdiensten als het gaat om investeringen in kennisontwikkeling en kennisdeling. Investeren in kennisontwikkeling en kennisdeling zijn alleen mogelijk met adequate financiering, waaraan het veel omgevingsdiensten ontbreekt, als gevolg van de beperkte financiële middelen bij met name gemeenten, maar ook provincies. Door het gebrek aan kennis en kennisdeling kunnen (nieuwe) maatschappelijke opgaven, zoals transitie naar een Circulaire Economie, de aanpak van Zeer Zorgwekkende Stoffen, ketentoezicht en de energietransitie niet adequaat worden opgepakt en gerealiseerd, waardoor de verwachte beleidsdoelen mogelijk niet behaald worden. De provincies vragen daarom het Rijk als systeemverantwoordelijke meer financiële ruimte te creëren voor kennisontwikkeling en kennisdeling bij omgevingsdiensten. Op het gebied van risicovolle bedrijven kan het samenwerkingsverband BRZO+ hier een goede en centrale rol vervullen.

- ***Benut de € 18 mln. die beschikbaar is voor versterking van het VTH-stelsel om bij te dragen aan de kennisontwikkeling en kennisdeling van de omgevingsdiensten, zodat de toekomstbestendigheid van de diensten wordt gewaarborgd***

Zorg voor een uniform informatiesysteem, zodat data gedeeld kunnen worden

De Commissie Van Aartsen constateert dat het voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de VTH-taken

noodzakelijk is dat er permanent toezichts-informatie wordt gedeeld. Ook de Algemene Rekenkamer wijst op het grote belang van landelijk beschikbare, kwalitatief goede data voor de aanpak van milieucriminaliteit. Toch zijn niet alle omgevingsdiensten aangesloten bij het huidige informatiesysteem (Inspectievier Milieu). Het huidige decentrale stelsel van omgevingsdiensten is niet ontworpen om landelijk informatie te delen. De provincies roepen het rijk daarom op om als stelselverantwoordelijke een uniform landelijk informatiesysteem mogelijk te maken.

- ***Investeer als rijk als stelselverantwoordelijke in het opzetten van een verplicht landelijk informatiesysteem, waardoor het mogelijk wordt op landelijk niveau uniform data met elkaar te delen en milieucriminaliteit effectief te bestrijden***

Ook rijksinspecties en rijkstaken zijn onderdeel van het VTH-stelsel

We constateren dat het advies van de Commissie Van Aartsen voorbij gaat aan de beleids-, regelgevende en uitvoerende taken van het Rijk en haar uitvoerende diensten in het VTH-stelsel. Zij vormen een essentieel onderdeel bij het VTH-stelsel. Het Rijk is verantwoordelijk voor de rijkstaken, de rijksinspecties, wetgeving en landelijk flankerend beleid. Voor het goed functioneren van het gehele VTH-stelsel behoeft dit expliciet aandacht.

- ***Doe in aanvulling op de onderzoeken van de Commissie Van Aartsen en de Algemene Rekenkamer (decentrale onderdeel van het stelsel) óók onderzoek naar de rijkstaken en het functioneren van de rijksinspecties in het VTH-stelsel om zodoende het gehele stelsel goed te laten functioneren.***

Toezicht op omgevingsdiensten invullen door verplichte visitatie

De Commissie van Aartsen constateert een 'toezichtsgat' door het ontbreken van (extern) toezicht op de omgevingsdiensten. De Commissie stelt daarom voor om rijkstoezicht via de ILT uit te laten voeren op de omgevingsdiensten. Dit zou niet alleen voorbij gaan aan de controlerende taken en bevoegdheden van de deelnemende gemeenten en provincies. Rijkstoezicht op omgevingsdiensten past ook niet in het stelsel van interbestuurlijk toezicht, waarbij het Rijk toezicht houdt op provincies en provincies toezicht houden op gemeenten. Provincies vinden dat dit toezichtsgat gedicht moet worden, door professionele visitaties waarvan de resultaten openbaar worden gemaakt. Wij zijn verheugd dat de staatssecretaris in lijn hiermee met provincies, gemeenten, en omgevingsdiensten een systeem van visitatie van omgevingsdiensten wil inrichten.

- ***Dicht het toezichtsgat op de omgevingsdiensten via een onderlinge verplichte visitatie van omgevingsdiensten, waarbij de resultaten van de visitaties openbaar zijn en periodiek worden gedeeld met de Tweede Kamer, de Provinciale Staten en de gemeenteraden***

Milieucriminaliteit aanpakken

Één van de vier belangrijkste conclusies van de commissie van Aartsen is de falende aanpak van milieucriminaliteit. Meer dan twaalf jaar geleden concludeerde de commissie Mans hetzelfde. Sindsdien is er nog weinig beweging op dit vlak. In de bestuurlijke bijeenkomst van 7 februari jl. is door de samenwerkende partners (Rijk, IPO en VNG) de eerste stap gezet en richting gegeven aan de contouren van de aanpak van milieucriminaliteit. Er is meer uniformiteit nodig om niet door criminelen tegen elkaar uitgespeeld te worden.

Dit betekent de versterking van de samenwerking op het gebied van ketentoezicht, informatie-uitwisseling en kennisdeling. Daarnaast is het belangrijk om versnippering en oneigenlijke bestuurlijke beïnvloeding tegen te gaan.

Zie ook de [film van de bestuurlijke bijeenkomst](#).